

דברי התעוררות לאור המצב הקשה מרבנו המשגיח הגאון רבי דן סגל שליט"א

הדברים הוא שאל אותו, במה אתם בוטחים? וכי אתה לא רואה שגם פה אנחנו נמצאים בגטו? אנחנו מוקפים מיליוני ערבים מכל הצדדים, וזהו נס גלוי שאנחנו חיים כאן! אם לא יתקיים הכתוב: 'לא הניח לאיש לעשקם ויוכח עליהם מלכים' (דברי הימים א טז, כא), הם יכולים לנצח אותנו בקלות רבה, אפילו בלי יריה אחת! סיים האדמו"ר ואמר: בשלמא אני, אני 'מאמין', ואני יודע שהקב"ה הוא כל יכול, והנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל, אבל במה אתה בוטח?!

כתיב 'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל', וכי סלקא דעתך שיש תנומה כלפי מעלה, והלא הלעג הכי גדול לעובדי הבעל היה כשאליהו הנביא אמר להם לקרוא בקול לאלוהיהם אולי ישן הוא, וכמו שנאמר: 'ויהתל בהם אליהו ויאמר קראו בקול גדול וכו' אולי ישן הוא ויקץ'. וכשטעו מלאכי השרת באדם הראשון וחשבוהו לאלוה, הפיל עליו הקב"ה תרדמה, וידעו שהוא אדם (בראשית רבה ח, י). אלא מבארים שהכוונה להנהגה של 'שומר ישראל', שלעולם לא פוסקת ההנהגה של 'שומר ישראל' אף לא לרגע קט, שאם לא כן, ח"ו על כל שונאי ישראל, הלא עומדים עלינו לכלותינו.

הדבר הראשון שהקב"ה מעורר אותנו כעת אחרי הימים הקדושים, הוא על היסוד של כל הימים האלה - מלך! לדעת שהקב"ה עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, ולהתחזק ולהתעצם באמונה בו יתברך, וביותר בהשגחת פרטית. ומלבד ההתבוננות השכלית, הרי זה צריך לבוא לידי ביטוי בכך שנתחזק ונתעצם בדברים ובמעשים שהם מזכים אותנו לשמירה עליונה.

ולכן ההתחלה היא 'בראשית' - ברא אלוקים, לדעת ולהבין ולהשכיל שהקב"ה הוא עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, וזהו גם 'ראשית חכמה' - יראת השם. וכעת אתם רואים שהקב"ה שבר ורוצץ את משענת הקנה הרצוץ, והוא ניפץ את היכוחי ועוצם ידי, וזה לא בא כדי ללמד את אלה שהם לא משלומי אמוני ישראל, אלא ללמד אותנו! כמו שכתוב אצל יונה הנביא שהוא אמר 'כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה, וכבר שאל מרן הרב מבריסק זצ"ל, וכי לא היו שם גויים עובדי עבודה זרה שגם להם זה מגיע, אם כן מדוע אומר יונה הנביא 'בשלי הסער הגדול הזה? אלא, ביאר הרב מבריסק, המאמין האמיתי מבין ויודע שדווקא 'בשלי הסער הגדול הזה, כי אם מראים לנו 'שיעור' כזה באמונה, הרי לא כמו שהמושכל ראשון שזה כדי להראות לאלו שלא מאמינים, ודאי שהם צריכים ללמוד אמונה, אבל 'השם צדיק יבחן', ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, ודאי שכולם צריכים

מנהגנו בתחילת הזמן לקיים את דברי התנא (ברכות נד, א): 'הנכנס לכרך מתפלל שנים, אחת בכניסתו ואחת ביציאתו וכו', ונותן הודאה על שעבר וצועק על העתיד, ולדידן, הנכנס לזמן, נותן הודאה על שעבר וצועק על העתיד. תמיד אמרנו את זה, אבל אולי לא אמרנו את זה במשמעות המלאה לחוש באמת את ההודאה הגדולה על שעבר, ולהיות צועקים על העתיד, אבל היום אנחנו מבינים את הדברים במשמעות אחרת, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו הציל אותנו, ואילו פינו מלא שירה כים ולשונו רינה כהמון גליו, אין אנחנו מספיקים להודות. ולכן עכשיו 'מודה על שעבר' הוא בבחינת מודה על ההווה, לא רק על שעבר, וממילא ה'צועק על העתיד' הוא הרבה יותר גדול, שהקב"ה יקיים בנו ובכל ישראל 'הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל', ושיהיה 'עין ה' אל יראיו, למיחלים לחסדו', ומי הם 'יראיו'? אלו ה'מיחלים לחסדו' ותולים עצמם אך ורק בו יתברך, ולא בשום דבר אחר.

והאלוקים עשה שיראו מלפניו' (קהלת ג, יד), הקב"ה ברא את הבריאה באופן שיביא יראת אלוקים. ולא רק הבריאה בעצמה מעוררת ליראת אלוקים בבחינת 'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה', אלא גם מירוץ החיים וההנהגה של הקב"ה בעולם מעוררת ומביאה ליראת אלוקים, ואם אנחנו רואים את מה שעובר כעת על כלל ישראל, הרי זה צועק 'ראו! מי ברא אלה?' כשם שהקב"ה ברא את כל הבריאה העצומה, שמים וארץ, דומם צומח חי ומדבר, כך הוא גם 'עשה ועושה ויעשה לכל המעשים', ועלינו לראות בכל מה שקורה כאן את יד השם, שתכליתו 'שיראו מלפניו'. כי כנראה שהזקקנו ל'שיעור' הזה ביראת שמים, לעורר וללמד אותנו, לפקוח לנו את העינים שנראה שהוא 'עשה ועושה ויעשה לכל המעשים', ועלינו מוטל כעת גם להודות לקב"ה על שעבר, וגם להיות צועקים על העתיד.

מורנו המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה נבהל מאוד מדברים שאירעו 'פתאום', והוא היה אומר בהתפעלות 'פתאום! פתאום!'. כי כשקורה דבר מבלי הכנה והמשך לדבר אחר, אז כנראה שהיה צורך לזעזע, ולכן זה יצא מגדר הרגיל.

וכשקרה דבר כזה, מלבד כל הדברים, הרי זה בא לעורר ולחזק את האמונה בהשגחה פרטית, 'אשור לא יושיענו, על סוס לא נרכב', ולא לייחס כמלא הנמזה לשום דבר אחר, ולדעת שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים, לא רק שאיננו שמים את עיקר מבטחנו בדברים אחרים, אלא אפילו רק 'להשען', בגדר משענת קלה, גם כן אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים. האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל נפגש עם אחד ממנהיגי הציונים, ובתוך

להשען על אבינו שבשמים, אבל למי מדברים בעיקר? 'לנו', ואין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים. וזהו ה'בראשית' כמו שבא חבקוק והעמידם על אחת 'וצדיק באמונתו יחיה', 'יחיה' הפירוש הוא שכל החיים צריכים להיות על פי האמונה, וכדי שהיראה תהיה קיימת בכל המצבים, צריך שהיא תהיה 'יראת ה' טהורה - עומדת לעד'.

ומי יודע, שמא גם בלב שלנו היה איזה הרגשה, ואולי רק כחוט השערה, שהיינו רגועים וסמכנו על כל מיני דברים אחרים שאני לא רוצה לפרט, והקב"ה הראה לנו כעת באופן ברור שאין משהו אחר שאתה יכול לסמוך עליו, אלא רק הקב"ה הוא 'עשה ועושה ויעשה לכל המעשים'. ואם ח"ו האמונה לא בתוקפה, אנו נזקקים ל'שיעורים' באמונה, בהשגחה פרטית, לחזק בקרבנו את העשה ועושה ויעשה לכל המעשים. וגם כעת היצר הרע ממשיך בנסיונות שלו, וכפי ששמעתי ששולחים לכאן כלי מלחמה מכל העולם, וכל זה כדי שיהיה עוד ניסיון באמונה, אוי ואבוי אם לרגע קט זה מרגיע מישהו, אין זה אלא לניסיון, ועלינו להתחזק ודעת ש'אשור לא יושיענו', ותמיד 'אנו ליה ועינינו ליה', וח"ו שלא נהיה בכלל 'והלכתם עמי בקרי' לחשוב שהיה כאן איזה 'מקרה' מסיבה כזו או אחרת, אלא לייחס את הכל לקב"ה, ולב יודע מרת נפשו, כל אחד יודע במה הוא צריך להתחזק בענין הזה של להשען רק על אבינו שבשמים.

וההתעצמות באמונה צריכה לבוא לידי ביטוי גם בהתחזקות בתפילה, שתהיה התפלה מתוך ההרגשה הברורה שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים.

ואם אנחנו נתחזק באמונה, הרי זה מחזק את השמירה וההארת פנים אלינו, וכמו שנאמר 'השם צלך על ידי ימינך', ומבארים, שההנהגה של הקב"ה היא כמו 'צל', כמו שהצל מראה את מה שמראים לו, כך גם הקב"ה הוא כביכול 'צלך', וכמה שאנו נשענים וסומכים רק עליו, ופונים אליו יתברך בתפלה, כך גם יהיה 'עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה'.

עוד צריך להתחזק בלימוד התורה, וכל אחד צריך לשים לנגד עיניו את דברי חז"ל (קידושין מ, ב): 'לעולם יראה אדם עצמו כאילו חציו זכאי וחציו חייב וכו', עשה מצוה אחת הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות', ואם להיפך ח"ו, אז הכריע לצד השני. ותמיד צריך 'לחיות' עם זה ולדעת את המציאות הזאת, שהכל תלוי בי ויבשלי הסער הגדול הזה, ואם אני מתחזק ונזהר, אני מכריע את כל העולם כולו לכף זכות! ולכן אמרו חז"ל (ירושלמי ברכות ט, ה) 'אם ראת דור שנתייאשו ידיהם מן התורה עמוד והתחזק ואתה מקבל שכר כולם', כי ההתחזקות הזו מחזקת את כולם, ולכן הוא נוטל שכר כולם. ומי הם אלה

שעליהם נאמר היום 'עמוד והתחזק'? זה נאמר אלינו, שומרי התורה והמצוות, לומדי התורה הק', תלמידי החכמים ויראי השם, ועלינו להתחזק ולרומם את כולם, ולהיות כל מחשבותינו בלימוד התורה הק', עוד קושיא ועוד תירוץ, ולא ח"ו להיגרר אחרי סקרנות, ידיעות, שבין כה לא נשאר מזה כלום. המצב כעת הוא כזה ש'לא תוכל להתעלם', וצריך הרבה רחמים וסיעתא דשמיא, וכל אחד מאיתנו צריך להרגיש שהוא לא אדם פרטי, ואנחנו אלה שרבים תלויים בנו.

עוד צריך להתחזק, להיזהר ולהישמר מעבירות, כיון שצריך סיעתא דשמיא ושמירה מיוחדת, צריך להיות ראויים לכך, ובעיקר במה שנוגע לקדושת ישראל, כדי שנהיה ראויים לקרבת אלוקים ול'מתהלך בקרב מחניך להצילך', וכבר עורר על כך הרבה מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, שלא נאמר 'ושב מאחריך' על עבודה זרה או על שאר עבירות חמורות, אלא על 'ולא יראה בך ערות דבר - ושב מאחריך', וכמה פשוט שצריך להתחזק בזה, וזה נוגע לכל אחד במצב שלו, יש מצב של בחורים, יש מצב של אברכים, יש מצב שלנו, יש מצב של בתינו, הכל צריך להיות 'ולא יראה בך!' כדי שלא נפסיד את הקרבת אלוקים'.

דרכו של היצר הרע שהוא מקעקע מיניה וביה, והוא מסיח את הדעת לחדשות שבדבר, אבל הבא ליטהר מסייעים לו. אנחנו יודעים ובטוחים כמו שידעו כל הדורות ש'ותחזינה עינינו בשובך לציון', אבל מה הם ביקשו? שיהיה 'ברחמים', ותחזינה עינינו בשובך לציון - ברחמים'.

חסד עושה עמנו השי"ת שלא 'נופל' עלינו המצב בבת אחת באופן שלא מספיקים בכלל לחשוב כלום, אלא זה בא ב'הקדמות' ו'שיעורים' ועלינו להיות 'יחם הרואה את הנולד', ולהבין שלא קרה פה איזה 'מקרה' ח"ו, אלא מתחיל פה משהו חדש, הנהגה חדשה, מצב אחר, וצריך לראות להתחזק, ואיש את רעהו יעזורו, בדעה ובהשקפה, בלימוד התורה הק', בתפילה, בקדושה ובמעשים טובים בין אדם לחבירו.

וכיון ש'רוצה ה' את יראיו את המיחלים לחסדו', אם אנחנו מיחלים לחסדו עד כדי כך שגם המעשים שאנחנו עושים הם על דרך זה, ודאי שיכמרו רחמי שמים עלינו, ונזכה כולנו עם כל כלל ישראל לשמירה עליונה, להנהגה של 'לא ינום ולא ישן שומר ישראל', ונזכה להצלחה והצלחה הן מה שנוגע לכלל ישראל, והן מה שנוגע לבני ישיבה בפרט, שיהיה סיעתא דשמיא בלימוד התורה הקדושה ובעבודתו יתברך, ונזכה כולנו במהרה לשמוע שופרו של משיח בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.